

DE GRIJZE GIBBON IN WEST-EN MIDDEN-JAVA

Van 12 februari tot 13 juli 1978 werd door de Zwitserse bioloog Markus Kappeler en zijn Indonesische collega Achmad Abdullah een onderzoek ingesteld naar de grootte van de populaties van de grijze of zilvergibbon in West- en Midden-Java. Gibbons houden zich op in de kruinen van primair regenwoud en daarom werden alle plaatsen bezocht waarvan bekend was dat ze eens door gibbons werden bewoond, voor zover deze resten van het oerwoud nog bewaard waren gebleven. De aanwezigheid van de gibbons werd vastgesteld op grond van de frequentie en de plaatsen waar het territorium-afbakende 'gezang' van de gibbons werd gehoord. In West-Java was dat het geval in 35 van de 68 bezochte plaatsen, in Midden-Java in slechts 1 van de 9 terreinen. Het onderzoek van Kappeler zal zich ook uitstrekken over de levensomstandigheden en het gedrag van de gibbons.

DE JAVAANSE NEUSHOORN HANDHAFT ZICH

Het lijkt erop of er enige stabiliteit is te bespeuren in de status van de Javaanse neushoorn. Deze middelgrote pantserneushoorn, die nog maar een eeuw geleden algemeen was in Achter-Indië en op Java en Sumatra, komt in de Indische archipel alleen nog voor in het natuurreservaat Udjung Kulon op West-Java. Het Red Data Book maakte in 1976 bovendien nog melding van een 'recente herontdekking' op die plaatsen langs de grens tussen Laos en Cambodja. Het is te hopen dat deze dieren de troebelen van de laatste jaren in dat gebied hebben doorstaan. In 1978 heeft Hartmann Ammann, in het kader van een WWF-project en in samenwerking met de Indonesische natuurbeschermingsauto-

riteiten, een onderzoek ingesteld naar de neushoorns die nog in Udjung Kulon leven. Niet alleen om de omvang van de populatie op het schiereiland vast te stellen, maar o.m. ook om na te gaan of de dieren zich naar buiten het reservaat verplaatsen.

Bij zo'n onderzoek krijgt men de neushoorns zelf zelden of nooit te zien. Men dient genoeg te nemen met hun sporen en prenten. Die verschaffen een voldoende betrouwbaar beeld, al zijn ze in het droge seizoen moeilijk terug te vinden.

De neushoorns houden zich gewoonlijk op in bepaalde gebieden en verplaatsen zich daarin maar langzaam, 1-1½ km per etmaal. Onverwacht worden ze soms actiever. Het is niet onmogelijk dat ze dan, in letterlijke zin, lucht hebben gekregen van de aanwezigheid van mensen in het gebied.

Van emigratie naar het deel van Java ten oosten van het schiereiland, is slechts enkele malen wat gebleken, vooral in de maanden januari-april. De dieren keren gewoonlijk na een paar dagen weer in het reservaat terug.

Voor de in november 1978 gehouden telling werd het gebied door zeven groepen ambtenaren van de Directie voor Natuurbescherming systematisch afgezocht. Het resultaat van deze telling was dat er in het gebied Udjung Kulon 46-55 neushoorns zouden leven. Op grond van de afmetingen van de prenten van de voorvoet konden daaronder worden onderscheiden: 1 kalfje, 4 bijna volwassen dieren 40-46 volwassen dieren en 1-3 dieren waarvan de leeftijd niet kon worden vastgesteld. De in 1975 gehouden telling leverde als resultaat 45-54 neushoorns; in 1967 bedroeg de populatie naar schatting slechts 21-28 dieren.

Opmerkelijk is het kleine aantal jonge dieren in 1978. Waarschijnlijk is het aantal exemplaren van deze categorie evenwel onderschat, doordat de prenten van kalfjes alleen in zeer vochtige grond kunnen worden gezien. Aangezien

ook in april 1978 nog een kalf kon worden bespeurd, veronderstelt Ammann dat er in 1978 in Udjung Kulon waarschijnlijk wel vier kalfjes werden geboren.



boekaan-kondiging

Insekten. 143 blz., geïll. met ruim 100 kleurenfoto's. Uitgave Thieme, Zutphen. f 15,50. Verkrijgbaar in de boekhandel. Niet bestellen bij het WNF.

Deze natuurgids geeft een overzicht van alle belangrijke in Nederland voorkomende insectengroepen. Naast de voortreffelijke kleurenfoto's, die elke soort en vaak ook de verschillende ontwikkelingsstadia afbeelden, geeft de begeleidende tekst informatie over kenmerken, voorkomen, ontwikkeling en levenswijze. Bovendien vermeldt de inleiding alles over de bouw en ontwikkeling der insecten en geeft een korte beschrijving der behandelde orden. Het gebruik van het boek wordt vergemakkelijkt door een eenvoudige determinietabel voor het bepalen van de orden.



Handige Strand/Wadwaaier, om snel te weten welke/wat u ziet! Uitgave Natuurboekery, Overveen.

Te bestellen door f 15,95 over te maken op postrekening 44466 van het WNF te Zeist onder vermelding: Wadwaaier.

Evenals de bloemenwaaier en de vogelwaaier die in de WNF catalogus vermeld zijn is deze Strand/Wadwaaier speciaal gemaakt voor wandelaars die snel willen weten wat zij op het Nederlandse strand of wad vinden.